

_____ *hokimligi*
maktabgacha va maktab ta'limi
boshqarmasi

_____ *maktabgacha va*
maktab ta'limi bo'limi tasarrufidagi
___-umumiy o'rta ta'lim maktabi
to'garak rahbari

_____ *ning*
2024-2025-o'quv yiliga 5-sinflar uchun

“MUSAVVIR”

TO'GARAK

HUJJATLARI

To'garak a'zolari haqida ma'lumot

№	Familiya ismi va sharifi	Tug'ilgan sanasi	Sinfi	Manzili (to'liq)	Ota-onasi (Ismi sharifi)	Telefon (uy yoki mobil)	Izoh
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
11.							
12.							
13.							
14.							
15.							

16.						
17.						
18.						
19.						
20.						
21.						
22.						
23.						
24.						
25.						
26.						
27.						
28.						
29.						
30.						

O'tkazilgan xona _____

“TASDIQLAYMAN”

MMIBDO‘ _____

2024-2025-o‘quv yili uchun tuzilgan “ _____ ” nomli to‘garaging

ISH REJASI

№	Yillik ish reja mavzulari	Soat	Sana	Izoh
1.	Tasviriy san‘atning ifodaviy vositalari	1		
2.	Haykaltaroshlikda ifodalanadigan asosiy obyekt	1		
3.	«Qalamtasvirda geometrik jismlar chizish»	1		
4.	Oq va qora rangda manzara rasmini ishlash	1		
5.	Turli holatdagi manzara rasmini ishlash	1		
6.	Takrorlash	1		
7.	Tabiatning biron-bir holatini tasvirlash	1		
8.	Odam haykalining turli vaziyatdagi holatini yasash	1		
9.	Mustaqillik davri haykaltaroshlik san‘ati	1		
10.	Odam haykalini yasash	1		
11.	Oydin tundagi yoki quyoshning botish chog‘idagi daraxtni tasvirlash	1		
12.	Takrorlash	1		
13.	Rangtasvir xususiyatlari	1		
14.	Ranglarning ta‘siri	1		
15.	Rangning asosiy xususiyatlari sifatida rang tusi	1		
16.	Takrorlash	1		
17.	Asarni badiiy idrok etish	1		
18.	Rangtasvir va grafikada manzara	1		
19.	Manzara– tasviriy san‘atning janri	1		
20.	Takrorlash	1		
21.	Tabiatning obrazli manzarasini tasvirlash	1		
22.	Tabiat manzarasini bosqichli tasvirlash	1		
23.	Sharqona shahar tasvirining eskizini ishlash	1		
24.	Takrorlash	1		
25.	Tasviriy san‘atda animalistik janr	1		
26.	Takrorlash	1		
27.	Mustahkamlash	1		
28.	«Men ham askar bo‘laman» mavzusida kompozitsiya ishlash	1		
29.	Takrorlash	1		
30.	Berilgan mavzu bo‘yicha mustaqil kompozitsiya ishlash.	1		
31.	«Naqsh kompozitsiyasini tuzish»	1		
32.	Takrorlash	1		
33.	Naqsh kompozitsiyasi	1		
34.	Bargli islimiy naqshi	1		
35.	Devoriy gazeta ishlash. Nazorat ishi	1		
36.	Takrorlash	1		

37.	Rangtasvirda natyurmort chizish bosqichlari	1		
38.	O'zbekiston tasviriy san'atida rassomlari	1		
39.	Takrorlash	1		
40.	Mustaxkamlash	1		
41.	Milliy idishlardan tuzilgan mavzuli natyurmortni ishlash	1		
42.	Akvarel bo'yoqlari bilan tasvirlash	1		
43.	Takrorlash	1		
44.	Akvarel bo'yog'ida mashqlarni bajarish	1		
45.	Akvarel bo'yoqlari bilan ishlash	1		
46.	Rang-tus jihatidan qarama-qarshi (kontrast) buyumlardan tashkil topgan natyurmort ishlash	1		
47.	Takrorlash	1		
48.	Buyumga naqshli bezak berish	1		
49.	Naqshlarning kompozitsiyasi	1		
50.	Tabiat manzarasi fonida natyurmort ishlash	1		
51.	Takrorlash	1		
52.	Badiiy bezak grafikasi	1		
53.	Takrorlash	1		
54.	Badiiy harflar	1		
55.	Bayramga devoriy gazeta ishlash. Nazorat ishi	1		
56.	Takrorlash	1		
57.	«Binokorlik» mavzusida kompozitsiya ishlash	1		
58.	Inshootning konstruktiv xususiyatlari	1		
59.	Takrorlash	1		
60.	Tasviriy san'atda portret janri	1		
61.	Takrorlash	1		
62.	«Men sevgan multfilm qahramoni»	1		
63.	«Men sevgan multfilm qahramoni»	1		
64.	Plastilin yoki loydan xarakterli kayfiyatdagi portretni releyf usulida ishlash	1		
65.	Loy yoki plastilindan foydalanish usullari	1		
66.	«Adabiy asar qahramoni» mavzusida portret ishlash	1		
67.	«Tarixiy shaxslar» mavzusida portret ishlash	1		
68.	«Sanoat roboti» mavzusida rasm ishlash	1		

Sana: “ ” _____ 20__-yil. Sinflar: _____ To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Tasviriy san‘atning ifodaviy vositalari

Ta‘limiy maqsad: ifodaviy tili sifatida kompozitsiya, chiziq, dog‘, rang, hajm, shakl, fazo, faktura tushunchalari, taniqli yirik musavvirlar asarlarining tahlilini tushuntirish va ular rangtasvir, grafika, haykaltaroshlik, san‘atshunoslik asoslari bo‘limlari orqali amalga oshirish.

Tarbiyaviy maqsad: tasviriy san‘atning ifodaviy vositalari sifatida rangtasvirda rang, surtma, chiziq, rang dog‘lari, rangdor va yorug‘lik kontrastlari haqida tuchuncha berish, grafikada chiziq, shtrix, kontur, tus, oq-qora dog‘lardan foydalanish ko‘nikmalarini shakllantirish.

Rivojlantiruvchi maqsad: o‘quvchilarning badiiy ijodiy qobiliyatlari, badiiy - estetik didlarini o‘stirish, tasviriy malakalarini va mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish.

Mashg‘ulot metodi: tushuntirish, savol-javob, suhbat, amaliy, yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Jihozi: darslik, tasviriy san‘at mavzuga doir ko‘rgazmalar, rasmlar, qalamlar, proyektor, tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar.

O‘quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiyalar elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

jamoa bilan ishlashda uning fikrini qo‘llab-quvvatlash.

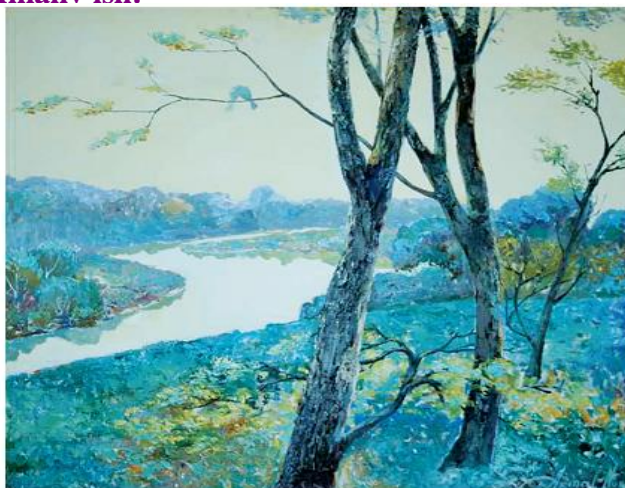
Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

axborot manbalaridan (audio-video yozuv, kompyuter) foydalanish.

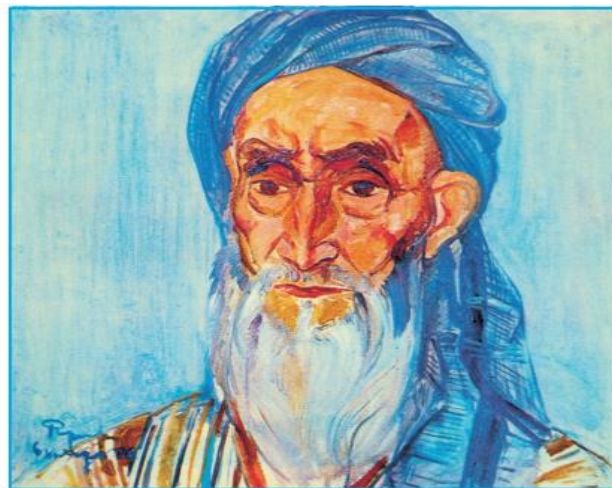
I. Mashg‘ulotning borishi:

Tasviriy san‘atning ifodaviy vositalari va ifodaviy tilini tushunish va undan tasviriy ifodaviy faoliyatda o‘rinli foydalanish muhim ahamiyatga ega. Tasviriy san‘atning ifodaviy tili sifatida kompozitsiya, chiziq, dog‘, rang, shakl, fazo, faktura tushunchalari, taniqli yirik musavvirlar asarlarining tahlili egallaydi va ular rangtasvir, grafika, haykaltaroshlik, san‘atshunoslik asoslari bo‘limlari orqali amalga oshiriladi. Tasviriy san‘atning ifodaviy vositalari sifatida rangtasvirda rang, surtma, chiziq, rang dog‘lari, rangdor va yorug‘lik kontrastlar, grafikada esa, chiziq, shtrix, kontur, tus, oq-qora dog‘lardan foydalaniladi. Tabiatda har bir buyum va narsalar o‘z rangiga ega bo‘ladi. Bu ranglarda yorug‘-soyalar juda katta o‘rin tutadi. Rangtasvir ifoda vositalari Rang havoning holati, fazodagi joylashuvi, boshqa rang tuslari ta‘sirida o‘zgarishi mumkin. Borliqning haqiqiy go‘zallik boyligi – rang hisoblanadi.

II. Amaliy ish:

Akmal Nur. «Munavvar tong»

R. Choriyev. «Keksa»

III. Mustahkamlash:

Tasviriy san‘atning ifodaviy tili haqida so‘zlab bering.

1. Tasviriy san‘atning qanday ifodaviy vositalarini bilasiz?
2. Tasviriy san‘atning ifodaviy tili haqida so‘zlab bering.
3. Rangtasvir turining asosiy tasviriy vositalariga nimalar kiradi?

IV. Baholash: to‘garak a‘zolarini yutuq va kamchiliklarini muxokama qilish, mashg‘ulotda faol qatnashgan o‘quvchilar rag‘batlantirish.

V. Uyga vazifa: Tasviriy san‘atga oid materiallarni yig‘ishni davom ettirish. Yashash joyidagi san‘at asarlari (grafika, rangtasvir, haykal asarlari)ni kuzatish va ularning badiiy obrazini tahlil qilish.

Sana: “__” _____ 20__-yil. Sinflar: _____ To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Haykaltaroshlikda ifodalanadigan asosiy obyekt

Ta’limiy maqsad: ifodaviy tili sifatida kompozitsiya, chiziq, dog‘, rang, hajm, shakl, fazo, faktura tushunchalari, taniqli yirik musavvirlar asarlarining tahlilini tushuntirish va ular rangtasvir, grafika, haykaltaroshlik, san’atshunoslik asoslari bo‘limlari orqali amalga oshirish.

Tarbiyaviy maqsad: tasviriy san’atning ifodaviy vositalari sifatida rangtasvirda rang, surtma, chiziq, rang dog‘lari, rangdor va yorug‘lik kontrastlari haqida tuchuncha berish, grafikada chiziq, shtrix, kontur, tus, oq-qora dog‘lardan foydalanish ko‘nikmalarini shakllantirish.

Rivojlantiruvchi maqsad: o‘quvchilarning badiiy ijodiy qobiliyatlari, badiiy - estetik didlarini o‘stirish, tasviriy malakalarini va mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish.

Mashg‘ulot metodi: tushuntirish, savol-javob, suhbat, amaliy, yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Jihozi: darslik, tarsviriy san’at mavzuga doir ko‘rgazmalar, rasmlar, qalamlar, proyektor, tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar.

O‘quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiyalar elementlari:

O‘zini o‘zi rivojlantirish kompetensiyasi:

o‘qib-o‘rganish uchun fan to‘garaklariga qatnashish.

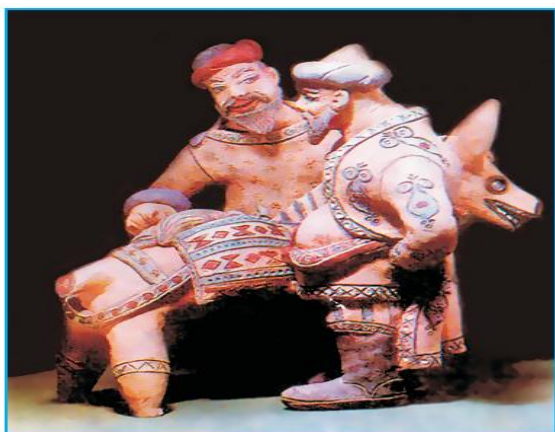
Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo‘lish hamda foydalanish kompetensiyasi:

shaxsiy, iqtisodiy munosabatlarda hisob-kitob bilan ish yuritishni bilish.

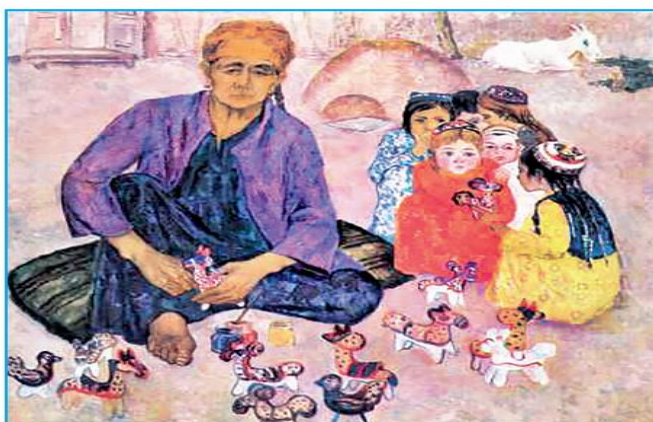
I. Mashg‘ulotning borishi:

Haykaltaroshlikda ifodalanadigan asosiy obyekt – odam. U insondagi qahramonlikni, go‘zallikni, buyuklikni gavdalaniradi va abadiylashtiradi. Haykaltarosh qanday materialda ishlashni o‘ylangan g‘oya va obrazga mos ravishda tanlaydi. Bu ishda tasodifiylik bo‘lmaydi, chunki bitta ish – yog‘ochdan, boshqasi – marmartoshdan, uchinchi – bronzadan yasaladi. Masalan, bronza materiali ko‘proq mayda qismlar; yog‘och esa mayinlik xususiyati, marmar – samimiylik, tosh – obrazli umumlashtirib ishlash imkoniyatini beradi. Albatta, asar birdaniga materialda ishlanmaydi. Monumental haykallar uzoqdan ko‘rishga mo‘ljallangan. Bu borada respublikamizdagi barcha shaharlarda ulug‘ ajdodlarimizning haykallarini ko‘ramiz. O‘zbekistonda taniqli haykaltaroshlik san’atining mahoratli ustalaridan, ayniqsa, Abdumo‘min Boymatov, Ilhom Jabborov, Ravshan Mirtojdiyev, Anvar Raxmatullaev va boshqa bir qancha haykaltaroshlarning asarlari ko‘pchilikning e’tiborini o‘ziga tortadi. Haykaltaroshlik ishlov berish usullari hamda tabiatda ma’lum hajmga ega bo‘lgan detallar, shakllar orqali tasvirlanadi. Uning «nafis haykaltaroshlik» turi ham mavjud. Bu usul haykaltaroshlikda «maishiy plastika», deb ataladi.

II. Amaliy ish:

A. Muxtorov. «Xo‘ja Nasriddin bozor kezadi»

L. Salimjonova. «X. Rahimova portreti»

III. Mustahkamlash:

Tasviriy san’atning ifodaviy tili haqida so‘zlab bering.

IV. Baholash: to‘garak a’zolarini yutuq va kamchiliklarini muxokama qilish, mashg‘ulotda faol qatnashgan o‘quvchilar rag‘batlantirish.

V. Uyga vazifa: mavzuga doir tasvirlar bilan ishlash.

Sana: “ ” _____ 20__-yil. Sinflar: _____ To‘garak rahbari: _____

Mavzu: «Qalamtasvirda geometrik jismlar chizish»

Ta‘limiy maqsad: ifodaviy tili sifatida kompozitsiya, chiziq, dog‘, rang, hajm, shakl, fazo, faktura tushunchalari, taniqli yirik musavvirlar asarlarining tahlilini tushuntirish va ular rangtasvir, grafika, haykaltaroshlik, san‘atshunoslik asoslari bo‘limlari orqali amalga oshirish.

Tarbiyaviy maqsad: tasviriy san‘atning ifodaviy vositalari sifatida rangtasvirda rang, surtma, chiziq, rang dog‘lari, rangdor va yorug‘lik kontrastlari haqida tuchuncha berish, grafikada chiziq, shtrix, kontur, tus, oq-qora dog‘lardan foydalanish ko‘nikmalarini shakllantirish.

Rivojlantiruvchi maqsad: o‘quvchilarning badiiy ijodiy qobiliyatlari, badiiy - estetik didlarini o‘stirish, tasviriy malakalarini va mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish.

Mashg‘ulot metodi: tushuntirish, savol-javob, suhbat, amaliy, yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Jihozi: darslik, tarsviriy san‘at mavzuga doir ko‘rgazmalar, rasmlar, qalamlar, proyektor, tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar.

O‘quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiyalar elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

axborot manbalaridan (audio-video yozuv, kompyuter) foydalanish.

O‘zini o‘zi rivojlantirish kompetensiyasi:

o‘qib-o‘rganish uchun fan to‘garaklariga qatnashish.

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

yurish-turishda milliy va madaniy me‘yorlarga amal qilish.

I. Mashg‘ulotning borishi:

Tasviriy san‘at turlarining asosi qalamtasvir hisoblanadi.

«Qalamtasvir» tushunchasi chiziqlar yordamida badiiy obrazni yaratish hisoblanadi. Chiziladigan narsa(buyum)ning shakli, o‘lchami, tuzilishi va xarakteri chiziqli tasvir orqali namoyon bo‘ladi.

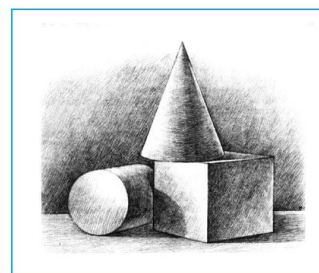
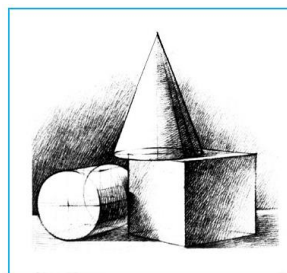
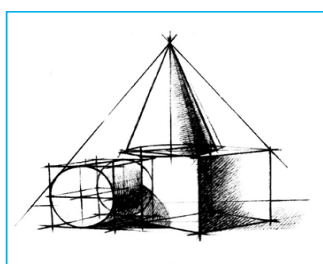
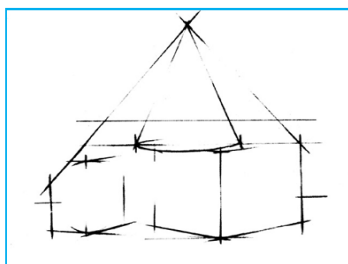
Qalamtasvirda buyum shaklining konstruktiv tuzilishini belgilaydigan nuqtalarni tayanch nuqta deyiladi.

Tayanch nuqtalar, qoralama chizg‘ilar chiziqli tasvirlashning boshlang‘ich asosi bo‘lib hisoblanadi.

Har bir davrda chiziqli tasvirlashning mohir ustalari bo‘lgan. Masalan, Leonardo da Vinchi, Rafael Santi, Renato Guttuzo, Pablo Pikasso va boshqalar shular jumlasidandir.

Bugun siz qalamtasvirda turli chiziq(shtrix)lar yordamida geometrik jismlardan kub, silindr va konusdan tuzilgan natyur mortni ishlaysiz. Geometrik jismlardan tuzilgan natyurmortning bosqichli qalamtasvirini tasvirlashda kuzatish, borliqni o‘rganish, hajmli buyumlarni qog‘oz yuzasida tasvirlash jarayonida fazoviy holat haqidagi tushunchalar va tasavvurlar shakllantiriladi. Tasvirlash jarayoni 4 bosqichda amalga oshiriladi. Birinchi darsda «Geometrik jismlar chizish» mavzusidagi natyurmortni diqqat bilan kuzatishdan boshlab tahlil qilinadi. Naturaning tuzilishiga qarab qog‘oz varag‘i tik yoki yotiq holatda bo‘lishi aniqlab olinadi. Naturadagi geometrik jismlarning umumiy balandligi va eni qog‘ozga yordamchi chiziqlar bilan joylashishi belgilab olinadi. Natyurmortning umumiy shakli va har bir geometrik jismning nisbati, o‘lchami hisobga olinib, qog‘ozda uning konstruktiv qurilishi hamda perspektiv qisqarish qoidalariga rioya qilgan holda tasvirlanadi.

II. Amaliy ish:

III. Mustahkamlash:

1. Chiziqlarning qanday turlari mavjud?

2. Chiziqli va tusli tasvirlash deganda nimani tushunasiz?

IV. Baholash: to‘garak a‘zolarini yutuq va kamchiliklarini muxokama qilish, mashg‘ulotda faol qatnashgan o‘quvchilar rag‘batlantirish.

V. Uyga vazifa: mavzuga doir tasvirlar bilan ishlash.

veb-saytimiz: Zokirjon.com

Zokirjon.com veb-sayti orqali o'zingiz uchun kerakli ma'lumotlarni yuklab oling.

Zokirjon Admin bilan

90-530-68-66, 91-397-77-37 nomerga telegram orqali bog'lanishingiz nza456 yoki nza445 izlab telegramdan yozishingiz so'raladi.

Telegramda murojaatingizga o'z vaqtida javob beriladi.

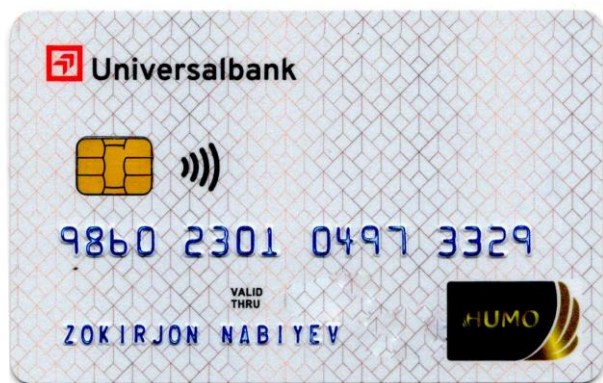
75 listdan iborat tasviriy san'at fanidan 5-sinf o'quvchilarga 68 soatli to'garakni to'liq holda olish uchun telegramdan yozing.

Telegram kanalimiz:

@Maktablar_uchun_hujjatlar

HUMO 9860230104973329

Plastik egasi NabiyeV Zokirjon

DIQQAT!!!

Sizga bu **OMONAT** qilib beriladi.
To'liq holda olganingizdan so'ng:
Faqat o'zingiz uchun foydalaning.
Hech kimga bermang hattoki eng yaqin insoningizga ham.
Internet orqali veb-saytlarga joylamang.
Kanal va gruppalarga tarqatmang.

**OMONATGA
HIYONAT QILMANG.**

Bizni hizmatdan foydalanib qulay imkoniyatga ega bo'ling!
Bizda maktablar uchun quydagi hujjatlar mavjud

- 1. 1-11-Sinflar uchun sinf soati ish reja va konspektlari**
- 2. 1-11-Sinflar uchun barcha fanlardan to'garak hujjatlari**
- 3. Sinf rahbar hujjatlari**
- 4. Metodbirlashma hujjatlari**
- 5. Ustama hujjatlari**
- 6. 1-11-Sinflar uchun barcha fanlardan konspektlar**
- 7. 1-11-Sinflar uchun Ish rejalar (Taqvim mavzu rejalar)**
- 8. Maktab ish hujjatlari**
- 9. Direktor ish hujjatlari**
- 10. MMIBDO' ish hujjatlari**
- 11. O'IBDO' ish hujjatlari**
- 12. Psixolog hujjatlari**
- 13. Xotin-qizlar qo'mitasi ish hujjatlari**
- 14. Kutubxona mudirasi ish hujjatlari**
- 15. Besh tashabbus hujjatlari**
- 16. Ochiq dars ishlanmalar, taqdimotlar, slaydlar**